

Protocol voor het testen van achtergebleven bokken en rammen

Achtergebleven bokken en rammen op een besmet, partieel geruimd bedrijf hebben een levenslang fokverbod tenzij ze driemaal negatief testen op Q koorts.

Bokken en rammen op besmette bedrijven kunnen op twee verschillende manieren getest worden:

1. bij ongevaccineerde dieren via een test op antistoffen in het bloed
2. bij gevaccineerde dieren via een PCR test op sperma

In dit protocol vindt u een toelichting op beide testmethoden.

1. Bloedtest bij ongevaccineerde dieren.

Bij deze test wordt gezocht naar antistoffen in het bloed. Deze test is niet geschikt voor gevaccineerde dieren, omdat deze dieren al antistoffen als gevolg van de vaccinatie hebben. (Er kan geen onderscheid gemaakt worden tussen antistoffen als gevolg van vaccinatie en antistoffen als gevolg van een besmetting). Ook is deze test niet geschikt voor jonge bokjes die geitenbiest hebben gehad in hun eerste levensdagen. Zij kunnen namelijk antistoffen uit de biest in hun bloed hebben. Deze maternale antistoffen kunnen, afhankelijk van de kwaliteit en de hoeveelheid biest, 2 tot 9 maanden aanwezig blijven.

Werkwijze:

Door een dierenarts wordt 10 ml bloed (een volle buis) afgenomen bij de bok of ram. Dit moet gebeuren met een zogenaamde serumbuis.

Na afname moet dit bloed onmiddellijk verstuurd naar het CVI in Lelystad¹, begeleid door een volledig ingevulde inzendformulier "kleine herkauwers", dat te vinden is op de website www.cvi.wur.nl (via de tabbladen diensten/inzenden onderzoeksmateriaal/inzendformulieren).

Let u erop dat het formulier volledig ingevuld is, inclusief de individuele I&R identificatie van het betreffende dier bij de monsteridentificatie.

Als gewenst onderzoek moet worden ingevuld: Q koorts serologie.

Door de dierenarts moet schriftelijk verklaard worden dat hij/zij de bloedmonsters zelf afgenomen heeft.

Uitslag:

De bloedtest moet driemaal afgenomen worden, met een tussentijd van 6 weken. (In totaal neemt de procedure dus 12 weken in beslag)

Als één of meer van de uitslagen positief zijn, betekent dit dat het dier besmet is met Q koorts. Op het dier rust dan een levenslang fokverbod, dat geregistreerd wordt in het I&R systeem. Het dier wordt dus *niet* alsnog op kosten van de overheid geruimd maar moet t.z.t. op kosten van de eigenaar worden afgevoerd voor de slacht.

Als alle uitslagen negatief zijn, mag er weer gefokt worden met de ram of de bok. Een kopie van de uitslagen moet verstuurd worden naar de VWA², evenals een verklaring van de dierenarts dat hij de bloedmonsters zelf heeft afgenomen. De registratie van het levenslang fokverbod zal dan uit het I&R systeem verwijderd worden.

Kosten:

De kosten van de testprocedure zijn voor rekening van de veehouder. Dit betreft dus de dierenartskosten, kosten van het verzenden van het monster en de kosten van de test.

De kosten van de test bedragen €14,40 excl BTW per bloedmonster en €9,50 aan basiskosten per inzending.

2. Spermatest bij gevaccineerde dieren

Bij gevaccineerde dieren kan de bloedtest op antistoffen niet gebruikt worden. Bij gevaccineerde bokken en rammen kan wel het sperma getest worden. Dit gebeurt met een zogenaamde PCR-test, waarmee naar de aanwezigheid van DNA van de bacterie gekeken wordt. Het vangen van sperma bij bokken en rammen is echter niet eenvoudig.

Werkwijze:

In bijzijn van een dierenarts wordt sperma gevangen bij de bok of ram en in een steriele buis *gekoeld* verstuurd naar het CVI in Lelystad¹. De minimale hoeveelheid sperma is 1 ml. Het sperma moet onmiddellijk gekoeld verstuurd worden naar het CVI in Lelystad¹, begeleid door een volledig ingevulde inzendingformulier "kleine herkauwers", dat te vinden is op de website www.cvi.wur.nl (via de tabbladen diensten/inzenden onderzoeksmateriaal/inzendformulieren).

Let u erop dat het formulier volledig ingevuld is, inclusief de individuele I&R identificatie van het betreffende dier bij de monsteridentificatie.

Als gewenst onderzoek moet worden ingevuld: Q koorts PCR sperma.

Door de dierenarts moet schriftelijk verklaard worden dat hij/zij bij het vangen van het sperma aanwezig was.

Uitslag:

Het sperma moet driemaal gevangen en getest worden, met een tussentijd van 6 weken. (In totaal neemt de procedure dus 12 weken in beslag)

Als één of meer van de uitslagen positief zijn, betekent dit dat het dier besmet is met Q koorts. Op het dier rust dan een levenslang fokverbod, dat geregistreerd wordt in het I&R systeem. Het dier wordt dus *niet* alsnog op kosten van de overheid geruimd maar moet t.z.t. op kosten van de eigenaar worden afgevoerd voor de slacht.

Als alle uitslagen negatief zijn, mag er weer gefokt worden met de ram of de bok. Een kopie van de uitslagen moet verstuurd worden naar de VWA², evenals de verklaring van de dierenarts dat hij bij het vangen van het sperma aanwezig was. De registratie van het levenslang fokverbod zal dan uit het I&R systeem verwijderd worden.

Kosten:

De kosten van de testprocedure zijn voor rekening van de veehouder.

Dit betreft dus de kosten van het winnen van sperma, de dierenartskosten, kosten van het verzenden van het monster en de kosten van de test.

De kosten van een éénmalige PCR-test bedragen €81,30 excl BTW per spermamonster en €9,50 basiskosten per inzending. Als meer dan 5 monsters tegelijkertijd worden ingezonden, zijn de kosten per test lager (zie www.cvi.nl via tabbladen diensten/inzenden onderzoeksmateriaal/tarieven).

¹ Adres CVI :

Centraal Veterinair Instituut
Postbus 65
8200 AB Lelystad

² Adres VWA:

Voedsel en Waren Autoriteit
Afdeling DZI, t.a.v Q-koorts
Antwoordnummer 16036
2501 VE Den Haag